

Internkontroll som styringsramme for opplæring i på og ved vann

Utdrag fra to studier ment for publisering

Sigurd Pettersen, Tor Solbakken, Sigbjørn Litleskaret & Eirik Aarskog

Utgangspunkt

Hvilke krav stiller lovverket for trygg opplæring i, på og ved vann

Hva kjennetegner «svømmelærerens» erfaringer og praksis i Innlandet fylke

Tilnærming

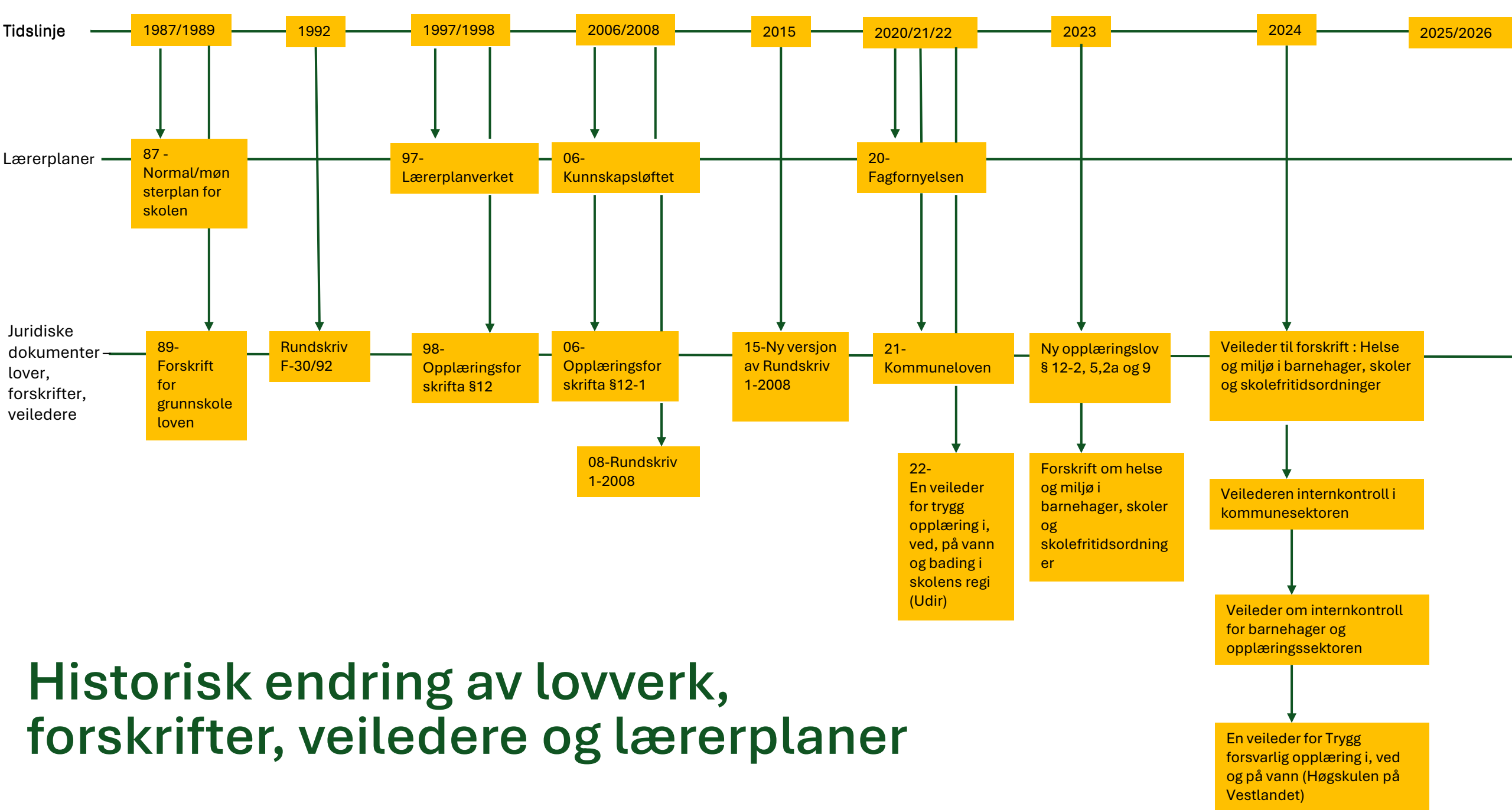
Dokumentanalyse

- Utvikling av lovverk som regulerer praksis for opplæring i, på og ved vann
- Gjeldene lovverk som regulerer praksis for opplæring i, på og ved vann

Kvalitativ tverrsnittsundersøkelse

- «Svømmelærere» i Innlandet fylke
- Rekrutering
 - 140 kursdeltagere
 - 154 rektorer videreformidler til sine «svømmelærere»
 - 11 skoler har sentralisert svømmeopplæring
 - Data baserer seg på 91 respondenter

- Ikke priori beregning av utvalgsstørrelse
- Deskriptiv statistikk frekvenser, prosentandeler, media og kvartilavvik
- Statistisk signifikans ble akseptert på $p < 0,05$ -nivået
- Godkjent av den forskningsetiske komiteen ved Høgskolen i Innlandet (referansenummer: 7-2022; 21/01894) og Norsk senter for forskningsdata (referansenummer: 158325)

Historisk endring av lovverk, forskrifter, veiledere og lærerplaner

Foreløpig oversikt av de juridiske dokumentene

Opplæringsloven og opplæringsforskriften/privatskoleloven

Definerer krav til læreres kompetanse og tilsyn i, på og ved vann

Rundskriv Udir-1-2008 (opphører 2020) og Opplæringsloven §12.1

2023

Utgangspunkt 1

Utgangspunkt 2

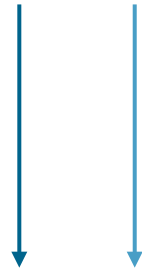
Folkehelseloven §4 og §20 krav om internkontroll

Opplæringsloven §12.2, opplæringsforskriften/privatskoleloven §5.2a og §9 barnehageloven

Kommuneloven 25.1 – krav om internkontroll

Utgangspunkt 3

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger §18

Utgangspunkt 4

Veileder til forskrift : Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger (2023) (Normerende produkt)

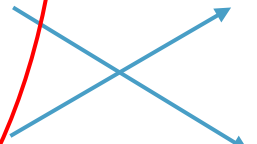
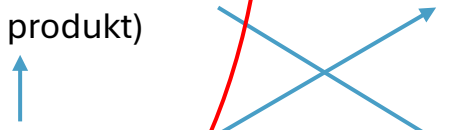
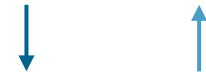
Veileder om internkontroll for barnehager og opplæringssektoren (2024)

- Veilederen i internkontroll i kommunesektoren (u.å)
- Orden i eget hus

Utgangspunkt 5

Om Helsedirektoratets normerende produkter

Veileder: Trygg og forsvarlig opplæring i, ved og på vann av (Høgskulen på Vestlandet, desember 2024)

Veileder til forskrift : Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger (2023)

Om taksonomi i helsedirektoratets normerende produkter (2024).

- **skal** brukes der innholdet er regulert i lov eller forskrift, eller når anbefalingen/rådet er så klart faglig forankret at det sjelden er forsvarlig ikke å gjøre som anbefalt
- **bør** eller **anbefaler** er en sterk anbefaling/råd som vil gjelde de aller fleste
- **kan** eller **foreslår** er en svak anbefaling/råd der ulike valg kan være riktig.

§ 18. Internkontroll

Virksomheten **skal** ha internkontroll for å sikre at kravene i forskriften etterleves.

§ 14 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr - veileder

- Virksomheten **skal** ha planer og rutiner for å forebygge og håndtere skader, ulykker, overgrep og andre alvorlige hendelser.
- Virksomhetens ansatte **skal** ha tilstrekkelig opplæring i, og kunnskap om, hvordan førstehjelp ytes. Dette gjelder også vikarer og praktikanter
- Det **må** foreligge rutiner for å forhindre alvorlige skader og ulykker, herunder kvelning, drukning....
- Barnehager og skoler **må** ha rutiner for registrering og oppfølging av ulykker, skader og nestenulykker. Erfaringer fra hendelser **bør** inngå i barnehagens og skolens arbeid med internkontroll, jfr. § 18.

Erfart risiko og avviksrapportering

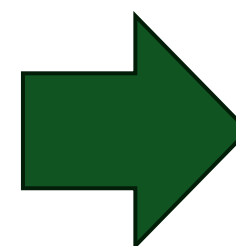
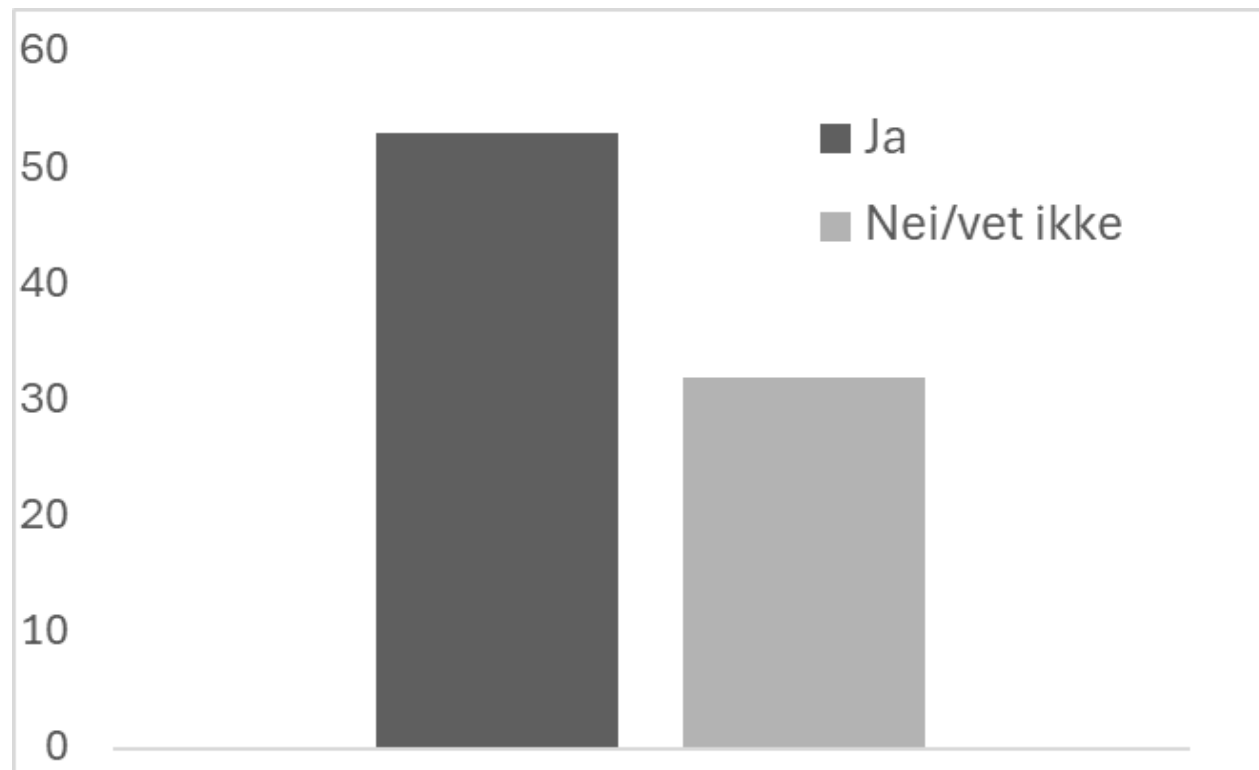
	Potensiell drukningsulykke	Faktisk drukningsulykke
Nei	58 (66.7%)	85 (97.7%)
Ja, i basseng	24 (27.6%)	2 (2.3%)
Ja, ute i kaldtvann	2 (2.3%)	0 (0%)
Ja, både basseng og kaldtvann	3 (3.4%)	0 (0%)

33.3% har opplevd drukning eller situasjoner som kunne medført drukning

18.4% av hendelsene er rapportert i avvikssystem

Internkontroll

Antall deltakeres kjennskap til internkontroll ved egen skole

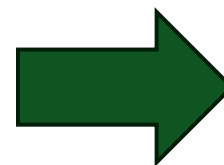
37.6% har ikke kjennskap til egen internkontroll

Livredningsprøve og internkontroll

Innendørs/basseng	Ingen internkontroll / Vet ikke	Har internkontroll
Test = aldri	1 (2.9%)	1 (1.9%)
Test = sjeldnere	3 (8.8%)	4 (7.5%)
Test = Annenhvert år	1 (2.9%)	5 (9.4%)
Test = hvert år	29 (85.3%)	43 (81.1%)

Utendørs	Ingen internkontroll / Vet ikke	Har internkontroll
Test = aldri	15 (44.1%)	17 (32.1%)
Test = sjeldnere	10 (29.4%)	12 (22.6%)
Test = Annenhvert år	1 (2.9%)	4 (7.5%)
Test = hvert år	8 (23.5%)	20 (37.7%)

98% lærerne har gjennomført test/livbergingsprøve de siste to årene

Statistisk svak tendens til at de som gjennomfører livbergingsprøven ute også har internkontroll $X^2(1, N = 87) = 3,114, p = 0,078, \phi$

Hvilke kompetanse og systemer lærerne anser som nødvendig

	Dykke	Ilandføre	HLR	Risiko- vurdering	Avviks- system	Utstyr	Utdanning
Basseng	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (6-7)	7 (7-7)	7 (6-7)
Utendørs	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (7-7)	7 (6-7)	7 (7-7)	7 (6-7)

Kvartalavvik

Oppsummering

- Opplæring i, på og ved vann medfører en risiko for elevenes liv og helse
- Relativt få hendelser er registret i et avvikssystem
- En tredjedel har ikke kjennskap til egen internkontroll
- De aller fleste gjennomfører livbergingsprøven enten inne eller ute
- Det er en svak tendens til at de som gjennomfører livbergingsprøven ute også har internkontroll
- Alle lærere mener egne ferdigheter i vann, kunnskap om risikovurdering, et aktivt avvikssystem og utdanning er viktig for i å ivareta sikker opplæring i, på og ved vann